

BU HAFTA ŞEHİRDE İKİ ZEKİ MÜREN SERGİSİ AÇILDI

Kostümlerine "Susamış Istiridye",
"Yakut Kadeh" gibi isimler verirdi.

"Bahçevan" filminden...

Yıldız olmak için doğdu

■ **YILDIZ** olmaya olimpiyatlara hazırlanan çocuklar gibi hazırlandı. Devrimci bir kişilikti. Sahneyle, kostümlerle ilgili denenmemiş fikirleri vardı. Birçok sanatçının hayatına dokundu. Nebahat Çehre'yi sahneye ilk o çıkardı, Ali Poyrazoğlu'nun her oyununa uğur getirdi, Seyfi Dursunoğlu'nun aşk mektubunu kurtardı... İşte adına açılan iki sergi ve dostlarının anlatımıyla Zeki Müren... **GÜLİZ ARSLAN 8-9'da**

"Düjün Gecesi" filminde Zeki uçak havalandıktan sonra pilota bağırır: "Durdurun uçağı, iniyoruz." Amerika seyahatinde otel odasında...

Ajda Pekkan'la dudak dudaga verdikleri poz.

Sahneye inmek için kullandığı sahnaktan, fonda köpüklerin aktığı hareketli dekorlara kadar detaylarını filmiyle verdi. Sahne dekorlarına "Aşk Sarayı", "Kağı Gölündeki Sır" gibi isimler veriyordu. Kostümlerine verdiği isimler de şarkı isim gibi gazino ilanlarında sıralanıyordu: "Susamın İstiyeyim", "Yakut Kadehi", "Şampanyanın Rüyası".

Deniz kenarında ya da havuz başında fotoğraf çekimeyi çok sevdi.

Deniz kenarında ya da havuz başında fotoğraf çekimeyi çok sevdi.

Deniz kenarında ya da havuz başında fotoğraf çekimeyi çok sevdi.

ŞARKILARA DUYGU SEREN, ÇİLELERE GÖĞÜS GEREN, DERTLİ GÖNÜLLERE GİREN

"İşte Benim Zeki Müren"

Geçen hafta İstanbul'da iki Zeki Müren sergisi açıldı. "İşte Benim Zeki Müren" sanatçının bütün hayatını konu alan, "Mora Bayıldım", Yüksek Süsleme Bölümü'nü birincilikle bitiren sanatçının ilginç isimli desen çalışmalarına odaklanıyor

GÜLİZ ARSLAN

Ekilseydi müziği ve gökçemli kostümleriyle hepimizin zihninde özel bir yeri olan Zeki Müren ile ilgili ilk sergi açılış gecesi hafta. İlk, "İşte Benim Zeki Müren" sanatçının beklisi de en büyük eseri olan "hayatım" konulu sergi. Serginin sanatçının kendisini biriktirdiği sonra da Türk Eğinim Vakfı ile Türk Silahlı

Kuvvetleri Mehmetçik Vakfı'na biraktığı arşivinden parçalar yer alıyor. **Vajpa Kireli** Private Banking ve **Sunat Kilitini Sunat** Vakıfı'nın işbirliğiyle düzenlenen sergi 20 Aralık'ta Kadıköy **Sunat Kültür Merkezi**'nde görülebilir. Birinci sergi "Mora Bayıldım" ile İstanbul Güzel Sanatlar Akademisi Yüksek Süsleme Bölümü'nü birincilikle bitiren sanatçının desen çalışmalarına ağırlık veriliyor. Kadıköy Belediyesi'nin

ve yine **Vajpa Kireli Kütüphane** Vakfı'nın katkılarıyla hazırlanan sergiyi 19 Aralık'ta Caddeböstan Kültür Merkezi'nde görmek mümkün. "İşte Benim Zeki Müren" sergisinin kuratörü Derya Bengi ve her iki serginin de organizasyonunu yapan **Sunat Kilitini Sunat** Vakfı'nın Genel Müdür Yardımcısı **Veysel Uğurlu** ya serginin detaylarına sorduk. Zeki Müren'i yakından tanıyan isimlerle ise anılarını konuştuk.

"Hayatının kontrolünü hiçbir zaman elinden bırakmamış"

DERYA BENGİ "İşte Benim Zeki Müren" sergisinin kuratörü. ● Tabii ki bu arşivde 10 bin civarı fotoğraf vardı. Bu bir insanın hayatının büyük bir bölümünü poz verecek geçirmesi demek. Ama Zeki Müren'in bu duruma hiç şikayeti olmadığını düşünüyorum. Bir yıldız olmanın zor olduğunu düşünürken çok fazla çalışıyor. 60'lı yıllarda dünyada yaşanan sarımsı o da hayatı sürmüştü. ● Fotoğraflar dışında 10 filminden küçük parçaları ve ilk kez burada yayınlanacak olan Aspendos konserinin bir bölümü, gazino mukavelelerine, kostümlerine, mektuplarına, hatıralarına yer verildi. Her sanatçı gibi Zeki Müren'in de beheren bir tarafı var ama diğer yıldızlara kıyasla epey düzensiz yaşadığını söylemek

mümkün. Hayatının kontrolünü hiçbir zaman elinden bırakmamış. Kendi yaşamını bastan sonra çok iyi tasarlamış. Herhalde kontrol takımı hiçi olduğunu söylemek de yanlış olmaz. ● 60'ların ortalarına doğru bir yaratıcılık patlaması yaşıyor. Bu dönemde müzik çalışmalarını yanı sıra şiir kitabı çıkarıyor, resim sergisi açıyor... O dönemdeki fotoğraflarda daha fazla ağırlık görüyoruz. 60'lı yıllarda dünyada yaşanan sarımsı o da hayatı sürmüştü. Beni o dönemde yaptığını plaklar da daha çok etkiliyor.

"19 yaşında Türkiye'nin en büyük şarkıcısıydı"

● Teyizler pek açık olmadığın düşünüyorum. Hep hayranlık bakılarak gözetilmiş. Yıldızlık biraz da böyle bir şey herhalde. Belki de bu yüzden biraz erken takandı.

Bob Dylan en iyi albümünü 60 yaşından sonra yapıyor ya da neden Zeki Müren yapamıyor? Tabii bu biraz Türkiye'nin o dönemi koşullarıyla da ilgili. Sinemanın çokluğu, gazinoların televizyona geçmesi bir dönem yaşanıyor. Buna bir de kendi sağlık sorunları ekleniyor. Gut hastalığına yakalanıyor, zayıflama rejimleriyle yaşamaya başlıyor. Fiziksel köhülmeye girmeye başlıyor. Bir keresi her şeyi yavaş yavaş yapıyor. Müziğe gelece kadar 15 seneye geçiyor. Birçok bir şey yapıyor. Gazetecilerle ciddi bir dostluk ilişkisi vardı. Biraz da o sayede tökezlemekten kaçınıyor. 30 yıldan fazla bir dönem emekli bile oluyor. Ama erken de ölümlü. Ama erken de başlanıyor. 19 yaşında Türkiye'nin en büyük şarkıcısıydı. ● Toplamda kabul görmesinin birkaç sebebi olabilir. Bir keresi her şeyi yavaş yavaş yapıyor. Müziğe gelece kadar 15 seneye geçiyor. Birçok bir şey yapıyor. Gazetecilerle ciddi bir dostluk ilişkisi vardı. Biraz da o sayede tökezlemekten kaçınıyor. 30 yıldan fazla bir dönem emekli bile oluyor. Ama erken de ölümlü. Ama erken de başlanıyor. 19 yaşında Türkiye'nin en büyük şarkıcısıydı.

"Yıldız olmaya olimpiyatlara hazırlanır gibi hazırlanmış"

VEYSEL UĞURLU (Vajpa Kireli Kültür Sanat Vakfı'nın Genel Müdür Yardımcısı) ● Önemli meslek için güçlendiğini düşünüyordum. Çünkü oyle ki sesine bir şey olmasın diye hayatında hiç olmasına yerinde araba da camı açmamış, içki bile koymamış birinden söz ediyorduk. ● Önemli kabul edilmeye zorlanan bir grup insanı sevip, taşlarla zenginleştiğini düşünüyordum. "Bayurum, hepimiz misafirizimiz" diyor. Herkes sakınlık içinde içeri geçiyor ve onun sahnesini izliyor.

Gazimodan büyümüş gibi aydın oluyor. Böyle birçok şey yapmış. Hattın değerlerine her zaman çok büyük saygı duymuş. Ramazanda asla sahneye çıkmamış, bir vesile olduğunda mutlaka karabon kesilmişmiş, hayır konserleri vermiş... Zaten bu nedenlerle çok büyük saygı görmüş. ● Zeki Müren devrimci bir kişiliktir. Deniz Gezmiş, Yusuf Aslan gibi düşünürün her biri. Zeki Müren'in de bir idealizmi vardır. Farklı bir idealizmi ama yaklaşımlarını kendini adanmış ayn... Ya da çok küçük yaşta olimpiyatlara

hazırlanıyor olur ya... Zeki Müren de bir yıldız olmaya öyle hazırlanmış ve sonunda da olmuş. ● Akademi'de tekstil deseni bölümüne giriyorduk epey meşhur. Buna rağmen dersleri çok ciddiye alıyor ve çok basarılı oluyor. Bir sergisinde sahneye 100 kadar deseni koyuyor. Perde kalkınca izleyiciler bir süre deseni izliyor, kendisi sahneye daha sonra gelmiş. ● Bir gün hocası bir deseni bakıyor, "Bunu nasıl yaptın?" diye soruyor, tekniğini anlatıyor. Meğer kadının poposuna boya sürüp izliyor, kendisi sahneye daha sonra gelmiş. ● Ben yapmadım, Tekir yaptım" diyor.

İlk filminde Cahide Sonku'yla oynadı.

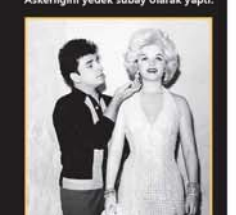
Kıyafetlerinin en hafifinin 20 kilo çektiğini yazıyordu gazeteler. Apartman topuklu ilk çizmesini "Ayda Yürüyen Prenses" kostümünün bir parçası olarak 1974'te giydi.

Yüksek Süsleme Bölümü'nü birincilikle bitiren sanatçı desenlerine "Yan Gogh Giriş Rüyama", "Mora Bayıldım Seni Tanımadım" ("Duyguların Üşüyor" gibi isimler verdi.

ALI POYRAZOĞLU "Tiyatroya uğurlu gelirdi, ilk bileti almamış gününü çagırdık" ZEKİ Müren çok iyi bir tiyatro takipçisiydi. Uğurlu da gelirdi, ilk bileti almamış gününü çagırdık. O da bizi karmazdı. Çok derin toplu bir adammış, sanatçı çok saygı gösterirdi. Çuğu bosa, kavatçı, hali tavı... Özgürlük hakları, çok özelliği vardı. Tiyatro kurduğumuz zaman ilk oyunumuz Aziz Nesin'in "Hakkımı Ver Hakkı"nın da ilk bileti almamış. Eli çok ağırduymuş, 40 yıldır seçmiş sakımsız ekimiyorum.

Sünnet olduğunda ellerine kına yapamaları için direttiği, onun yerine oje sürdüştürmüştü.

Askerliğini yedek subay olarak yaptı.

Levent'teki evinde...

ALI POYRAZOĞLU "Tiyatroya uğurlu gelirdi, ilk bileti almamış gününü çagırdık" ZEKİ Müren çok iyi bir tiyatro takipçisiydi. Uğurlu da gelirdi, ilk bileti almamış gününü çagırdık. O da bizi karmazdı. Çok derin toplu bir adammış, sanatçı çok saygı gösterirdi. Çuğu bosa, kavatçı, hali tavı... Özgürlük hakları, çok özelliği vardı. Tiyatro kurduğumuz zaman ilk oyunumuz Aziz Nesin'in "Hakkımı Ver Hakkı"nın da ilk bileti almamış. Eli çok ağırduymuş, 40 yıldır seçmiş sakımsız ekimiyorum.

MAZZEZ ERSOY "Geçer Muazzezçim dedi ama geçmedi, o gün kaybettik" RAHMETLİ üstatla İzmir Südyoları'nda bir araya geldik. Bu kadar sevip örnek aldığım bir sanatçı ile de bu kadar yakından görüşürdüm. Komestik, kemalime neçizane bir kalcan hediye ettim. Çok sevindi. Yayan başladı. Sahneye davet edildi. Radyoda ilk okuduğu mikrofon hediye edildi. Anormal derecede bir üretime içindi. Dışecek gibi oldu. Yaşın kesildi. "Reçeniz sarı gibi oldu Pasam, bir doktor çağıralım mı?" dedim. "Hayır Muazzezçim, geçer" dedi. Ama geçmedi. O gün kaybettik. Hassas, kibiz, insanları sevec, duygusal, beşek gibi bir insan. Kınasık o bulmadı bızları gördüm. Komsterken yüzüne yaramak çok edası vardı. O kadar tatlıydı...

NEBAHAT ÇEHRE "Bana sahneye çıkma cesaretini o verdi" Sahneye çıkmamı ilk destekleyen kişidir ZEKİ Müren. Benden önce sahneye çıkan sinemacılar vardı. Ben çıkamıyordum. Bir gün bana "Hadis bir parça oku" dedi. "Sizin yanınızda nasıl oluyacağım?" dedim. Koluna girdi. "Kırmızı Gülün Al Var" okudum biraz. "Eğlen derslere buluşuyorsun, müziği bir garlağın var, küçük Behçe Aksoy gibisin" dedi. O cesaretle çıktım sahneye.

SEYFİ DURSUNOĞLU "Okuldan sonra görüşmedik, biraz kızmıştı bana" AYNI okula yatılı okuduk. Ben ortaokuldaydım, o ilköğretiliydi. 19 Mayıs çayemelerinde sarımsa bana gelip "Sen hareketleri biliyorsun, hastalandım da, izin al. Yıldız Parkı'na gidelim" dedi. Çu arkadaşlık. Günlük görüşürdük. Okula dönünce bosa kapıda hepimiz birer tokat aldık. O dayadı başı hatırlarım. Bir gün de bir mektup yazmamış sergisine. Zarf arakacak suntaflar mektubunu almışlar, beni tehdit ediyordular. Ben de ajıyordum. Zeki o mektubu almıştı onların elinden. Bu işiğünü de hiç unutmadım. Okul bittikten sonra görüşmedik. Benim müslü durumum hiç iyi değildi. Zeki zengin olmuştum. O benimle abıyıpık etmek istemiyordu ama onun müziği peşimiyim girmek istemedim. Konserlerine falan gitmem ama arkadaşından konuşardım o nedenle. Biraz kızmıştı bana.

31 Aralık 1985'te Çaklı Gazinosu'nda sahne defterini kapadı.

Ali Poyrazoğlu, Suna Keskin ve Gülnur Sururlu'ye bir oyunun galasında...

Nebahat Çehre ve Yılmaz Günyeli...

"Kuliste pantolon hazır, en ufak bir tepki görsem dönüp onu giyecektim"

İLK mini eteği 1970'te, babasını kaybettikten sonraki ilk sahne çalışmasında giydi. O güne ilgili olarak daha sonra "Bir ser veriyim, kuliste mininin altına pantolonu hazırdı. En küçük bir tepki görünem giyecektim. Ama halk çok tuttu" diyecekti. Halifa Sonu'nda çıkan yazısında da bu konuyla ilgili şöyle bir açıklama yapmıştı: "... Artist sahneye her şeyi yapabilir. Ben yenilirim kaddele tatbik etmiyorum ki. (...) Cinsiyet değişikliği için hanımlarımızın siper mini modasına uydulmuş son yıllarda benim, eski Romalılardan, gladyatörlerden, Antuan'dan, Scar'dan modernleşen cıttığım bir kaçıncı giymeye niye hakkım olmasın? Pek çok banım sanatçının göbeğe ve göğüslerinin ve meyvazın bacaklarının teşhir edildiği sahnelerde benim lüme çizimim üstünden bir kuru farla görünür sarı tıyfa bacağımıza sözi mi olur? İnsan estetiğine güvenemediği yerini açabilir mi? Asırların pülesi etek giymeye bıkıyor; askerlerine ne boyuyorlar? (...) Dedelekimiz ceyherinde entarı giymiyorlar mı? Padışahlar sırmalı elması kafanımızın altına ne giyerlerdi? (...) Dedelekimiz bobsledimleştirdiği gün himis tükürmüs demektir. 'Yıldırım yüksek tepelere dınerler' demis atılmamız. Sızler benim siperisakımsızım. ■